

**РЕГИОНАЛЕН ЕКСПЕРТНО –
КОНСУЛТАНСКИ И ИНФОРМАЦИОНЕН
ЦЕНТЪР „ЧИТАЛИЩА”
ПЕРНИК**

град Перник, ул. “Радомир” № 1, вх. „А”, ет. 4, офис 22
тел.: +359 76 649917
e-mail: rekic_pk@abv.bg
info@chitalishta-pk.org



Областта е разположена в югозападната част на България. Областният център се намира на 30 км. от столицата на важен кръстопът и заема площ 2387.216 кв. км., представляващи 2.1% от територията на Република България. В административно отношение регионът има 171 населени места, включващи 6 града, 164 села, разпределени в **шест общини**: Перник, Радомир, Брезник, Земен, Грън и Ковачевци. В областта са регистрирани 109 читалища. 74 са изпълнили изискванията на ЗНЧ за пререгистрация до този момент. Щатни служители има в 61 читалища.

ОБЩИНИ	Територия кв.км.	Брой населени места	Градове	Села	Брой читалища	Брой пререгистр читалища
Перник	477 210	24	2	22	32	25
Радомир	540 488	32	1	31	27	13
Брезник	404 038	35	1	34	13	12
Земен	253 940	18	1	17	17	14
Грън	573 460	52	1	51	11	1
Ковачевци	138 080	10	-	10	9	9
ОБЩО: 6 общини	2 387 216	171	6	165	109	74

В анализа са обследвани основни показатели. Използвани са данни от базата на РЕКИЦ «Читалища» Перник и информационните карти на читалищата.

През 2010 година читалищата в областта са организатори, съорганизатори, домакини и участници в следните значими ежегодни прояви с регионален, национален и международен характер:

- ❖ Международен фестивал на маскарадните игри „Сурва 2010” - Перник
- ❖ Национален фестивал на хората с увреждания – Перник, кв. Църква
- ❖ Фолклорен фестивал „Слънце иде” – Община Радомир, село Дрен
- ❖ Граовски събор „Видовден” – Брезник 2010
- ❖ Регионален преглед на художественото творчество за Копривщица
- ❖ II – ри регионален детски фолклорен фестивал „Дай, бабо, огънче!”, с. Мещица, общ. Перник, организиран от НЧ „П. К. Яворов – 1926 г.” и РЕКИЦ „Читалища” Перник
- ❖ Местни празници, посветени на сурвакарската традиция в общинските центрове Брезник, Земен и Ковачевци
- ❖ Детски празници „Чичо Стоян” - Община Перник, село Дивотино
- ❖ Регионален фолклорен събор „Витошки напеви” – Община Перник, село Кладница

През 2010 г. за първи път в Област Перник в с. Пещера, общ. Земен се проведе I – ви регионален фолклорен събор – конкурс на сватбената обредност Пещера 2010.

Изключителен успех за Област Перник е номинацията на проекта „Чуйте и ще знаете” по Националната програма „Живи човешки съкровища България 2010”. През месец август популярната разказвачка Лидия Добревска бе утвърдена за вписване в Националната представителна листа на елементите на нематериалното културно наследство за 2010 г.

Читалищата от Област Перник имат множество участия в международни и национални фестивали и конкурси:

➤ **МЕЖДУНАРОДНИ:**

- ❖ Балкански фестивал в гр. Охрид, Р Македония
- ❖ Фолклорен фестивал в гр. Кемер, Р Турция
- ❖ Фестивал на духовите оркестри в гр. Сурдулица, Р Сърбия
- ❖ Карнавал в гр. Алборг, Дания
- ❖ Фолклорен фестивал в гр. Анталия, Р Турция
- ❖ Фолклорен фестивал в гр. Люблин, Полша
- ❖ Фолклорен фестивал в гр. Пирот, гр. Лесковац, Р Сърбия
- ❖ Фолклорен фестивал в гр. Одрин, Р Турция
- ❖ Маскараден фестивал в гр. Арлон, Белгия
- ❖ Маскараден фестивал в гр. Кавадарци, гр. Прилеп, Р Македония
- ❖ Фолклорен фестивал „Навруз” Истанбул, Анкара, Афиньон, Р Турция
- ❖ Фолклорен фестивал в гр. Морфу, гр. Фамагуста, гр. Пиле, гр. Лапта, гр. Никозия, Северен Кипър
- ❖ Фолклорен фестивал в гр. Зонгулдак, гр. Бандърма, Р Турция
- ❖ XVIII – ти детски фолклорен фестивал в гр. Лухачовице, Р Чехия
- ❖ Фолклорен фестивал в гр. Дойран, гр. Ново село, гр. Струмица, гр. Радовиша, Р Македония
- ❖ Маскараден фестивал в гр. Босилеград, Р Сърбия
- ❖ Фолклорен фестивал в гр. Прага, Р Чехия
- ❖ Фолклорен фестивал в гр. Будапеща, Унгария
- ❖ Танцов фестивал в гр. Пекин, Китай
- ❖ Фестивал за деца от SOS селища, гр. Варна

➤ **НАЦИОНАЛНИ:**

- ❖ X – ти юбилеен фолклорен събор Копривщица 2010
- ❖ VI – ти фестивал на изкуствата, Пловдив
- ❖ II – ри фестивал „Утринна звезда”, Ковачевци, Банско

- ❖ III – ти детски музикален фестивал „Мишо Годоров”, Сливен
- ❖ Фестивал „Тъпан бие, хоро се вие”, Монтана
- ❖ III – ти конкурс за детско творчество, Българево, обл. Бургас
- ❖ V – ти фестивал на семейната приемственост „Пролет във Владая”, Владая
- ❖ III – ти фестивал „Заедно на сирни – заговезни”, район „Триадица”, София
- ❖ Танцов фестивал „Хоро се вие, извива”, София
- ❖ I – ви фолклорен фестивал „Шопски наниз”, Костинброд
- ❖ Фестивал „Тракийска броеница”, Пазарджик
- ❖ X – ти фолклорен фестивал „При шопите”, Казичане, София
- ❖ Танцов фестивал в с. Красава
- ❖ I – ви фолк – фест на обработени хора в гр. Дупница
- ❖ Фестивал на пенсионерските колективи към читалищата под патронажа на г-н Вежди Рашидов
- ❖ Фестивали на маскарадните игри в гр. Раковски, Ямбол, Стара Загора, Момин проход
- ❖ Фестивали за стари градски песни – Пловдив, Златоград, Неделино, Пордим, Велинград
- ❖ Фестивал „Орфеева дарба”, София
- ❖ Фестивал „Сребърна пафта”, Кюстендил
- ❖ Фолклорен фестивал „Малашево пее и танцува”, с. Микрево, обл. Благоевград
- ❖ Фолклорен фестивал „Паугалия”, Кюстендил
- ❖ Фолклорен фестивал „Струма пее”, общ. Невестино, обл. Кюстендил
- ❖ Фолклорен фестивал „На педи от северозапада”, Монтана
- ❖ V – ти пролетен карнавал „Долината на маските, с. Ковачевци, обл. Перник
- ❖ VII – ми литературен конкурс „Мария Смилова”, Радомир

За първи път от много години от Пернишка област са одобрени над 800 броя участници в националния събор в гр. Копривщица и заслужено спечелиха 20 златни плакета за цялостно представяне.

Групи и състави от читалищата от Област Перник участват в много телевизионни и радио предавания:

- ❖ В рубриката „Нещата от живота” – ТВ „Кракра” Перник
- ❖ Записи в национално радио „В неделя рано сутринта”
- ❖ Записи в радио Благоевград
- ❖ Фолклорни програми в ТВ СКАТ в предаването „От българско, по българско”
- ❖ Предавания в БНР в програма на Хоризонт „По нашенски”
- ❖ Предавания в БНТ – „Вкусно” и „Иде нашенската музика”

Детската сурвакарска група при читалището от с. Мещица, общ. Перник участва в заснемането на документален филм „Бягай зло”.

АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО И ДЕЙНОСТТА НА 109-ТЕ НЧ В ОБЛАСТ ПЕРНИК,
СПОРЕД ДАННИТЕ ОТ ИНФОРМАЦИОННИТЕ КАРТИ.

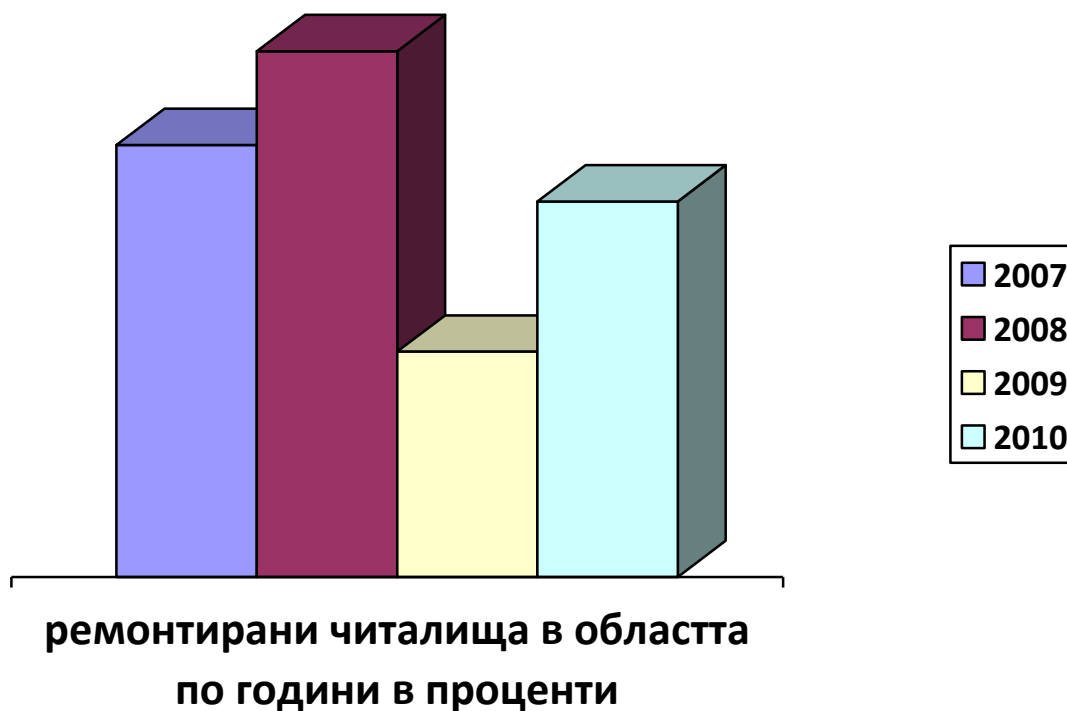
Брой на щатните служители – 125

Основен поминък на населението:

- промишленост, търговия, услуги и администрация, земеделие и животновъдство.

Ремонтни дейности в читалищата в проценти:

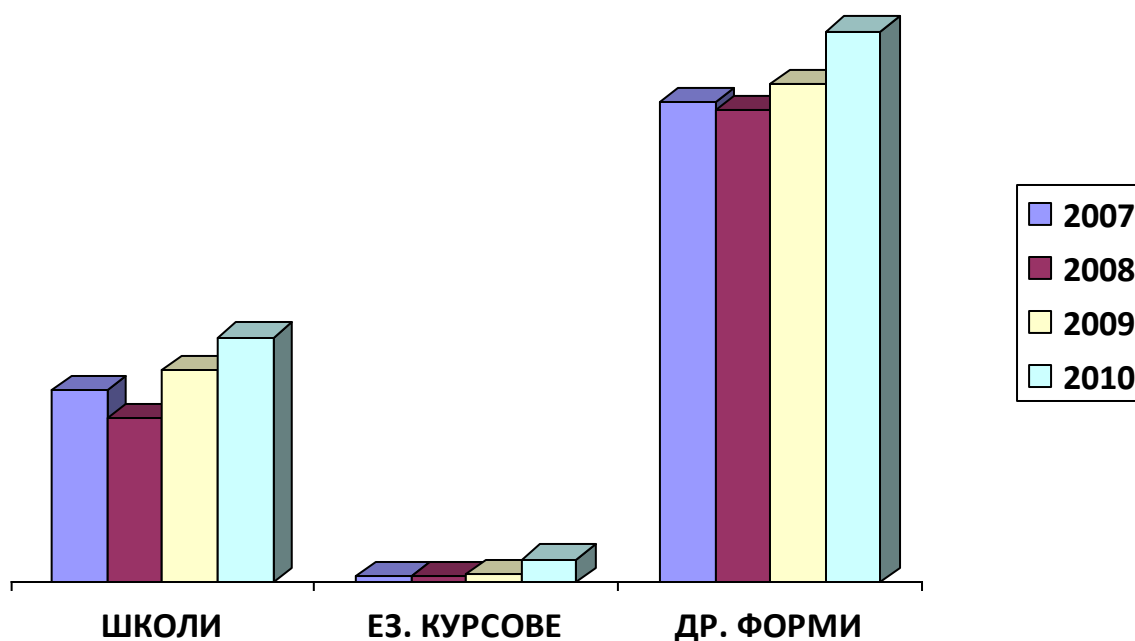
ОБЩИНА	РЕМОНТИРАНИ				НЕРЕМОНТИРАНИ			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
ПЕРНИК	32	52	22	28	68	48	78	72
РАДОМИР	23	19	11	26	77	81	89	74
БРЕЗНИК	20	18	8	23	80	82	92	77
ЗЕМЕН	23	6	0	6	76	94	100	94
ТРЪН	9	9	0	0	91	91	100	100
КОВАЧЕВЦИ	33	44	22	22	67	56	78	78
ОБЛАСТ ПЕРНИК	23	28	12	20	77	72	88	80



Основни дейности:

* Процентите надхвърлят и не надхвърлят 100, заради повече или по-малко отговори

ОБЩИНА	ШКОЛИ, КРЪЖОЦИ, КЛУБОВЕ				ЕЗИКОВИ КУРСОВЕ				ДРУГИ ФОРМИ			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
ПЕРНИК	132	113	147	178	6	3	3	15	265	274	294	322
РАДОМИР	108	88	119	134	0	0	4	7	215	212	230	267
БРЕЗНИК	30	27	23	30	0	9	8	8	100	227	215	208
ЗЕМЕН	6	6	6	7	0	0	0	0	71	78	71	94
ТРЪН	22	18	27	27	0	0	0	0	33	27	9	36
КОВАЧЕВЦИ	33	33	44	44	0	0	0	11	168	189	178	178
ОБЛАСТТА	75	64	83	96	2	2	3	9	188	185	195	216



Разкрити други форми - групи за изворен фолклор, групи за народно пеене, танцови групи и състави, групи за словесен фолклор, сурвакарски групи, оркестри.

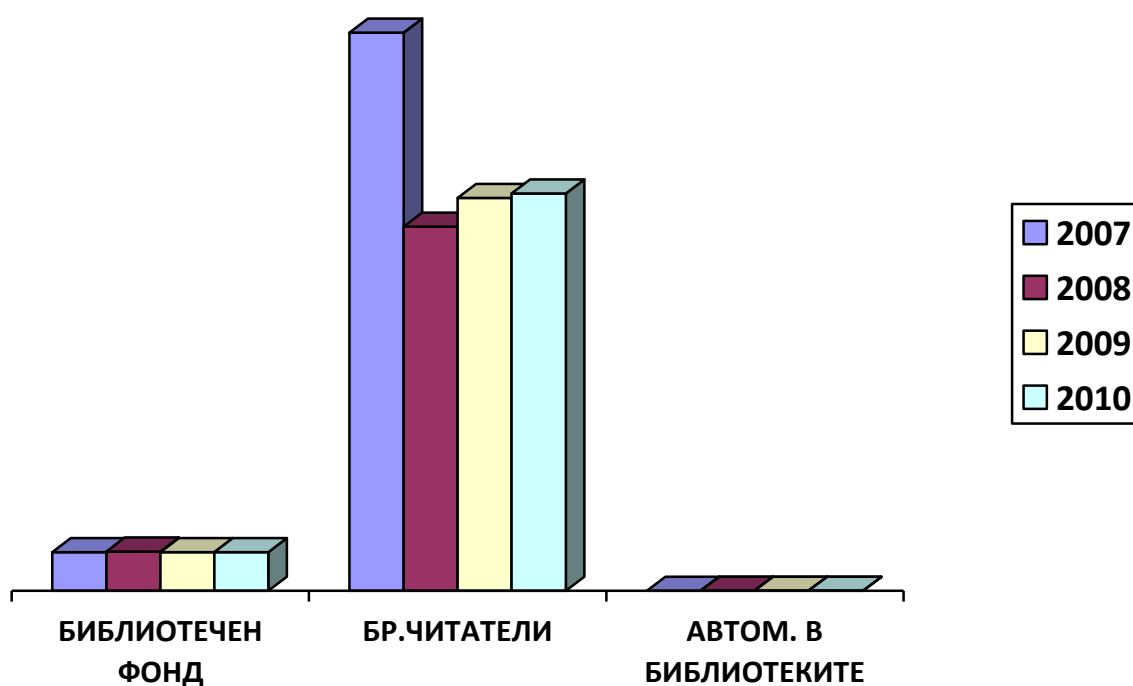
година	2007	2008	2009	2010
брой форми	196	194	213	235

Форми на участие и изяви:

Групите и съставите от 109-те читалищата в Област Перник през 2010 година са организирали и взели участие в **1738 прояви** с местен, общински, регионален, национален и международен характер.

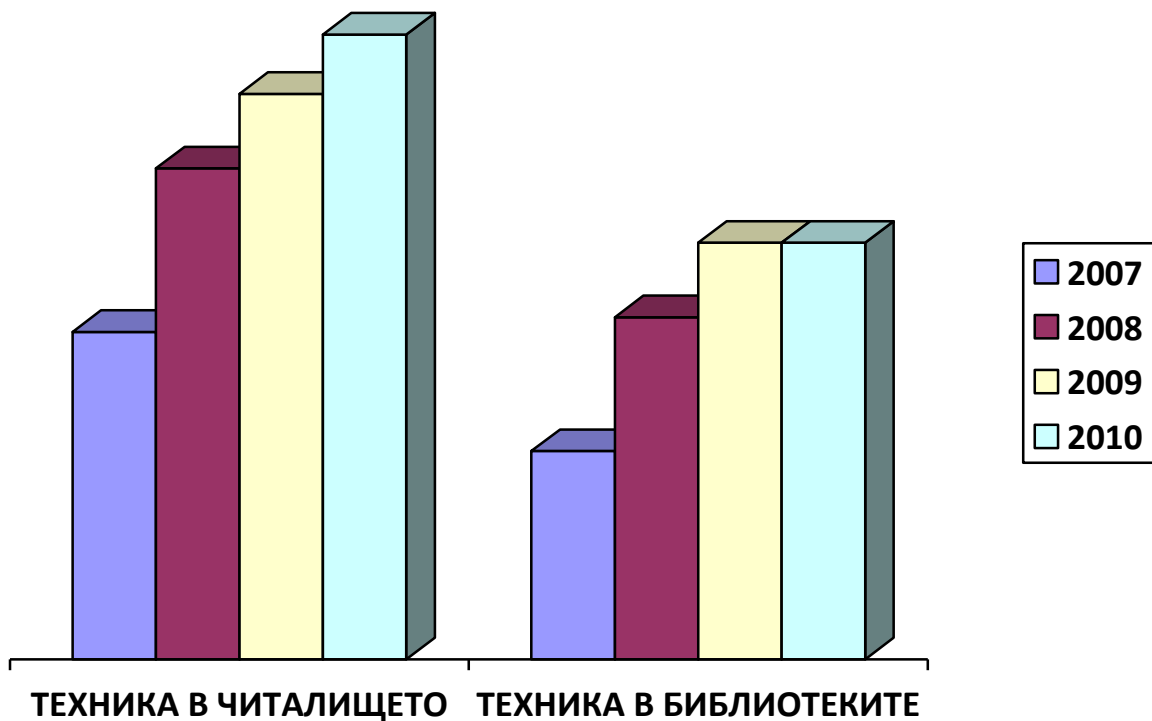
Библиотечна дейност:

ОБЩИНА	БИБЛИОТЕЧЕН ФОНД В ХИЛЯДИ ТОМОВЕ				БРОЙ ЧИТАТЕЛИ				АВТОМАТИЗАЦИЯ В БИБЛИОТЕКИТЕ В ПРОЦЕНТИ			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
ПЕРНИК	339	344	338	334	6923	3178	3283	3341	0	0	0	0
РАДОМИР	162	157	159	158	1487	1435	1336	1457	0	1	1	1
БРЕЗНИК	103	109	111	111	1154	1156	1282	1305	0	0	0	0
ЗЕМЕН	28	26	26	28	253	137	214	1192	0	0	0	0
ТРЪН	54	59	53	56	190	290	612	502	0	0	0	0
КОВАЧЕВЦ И	23	26	24	26	281	517	516	526	0	0	0	0
ОБЛАСТТА	708	720	710	712	10288	6713	7242	7323	0	1	1	1



Наличие на техника в читалищата и библиотеките по години в проценти:

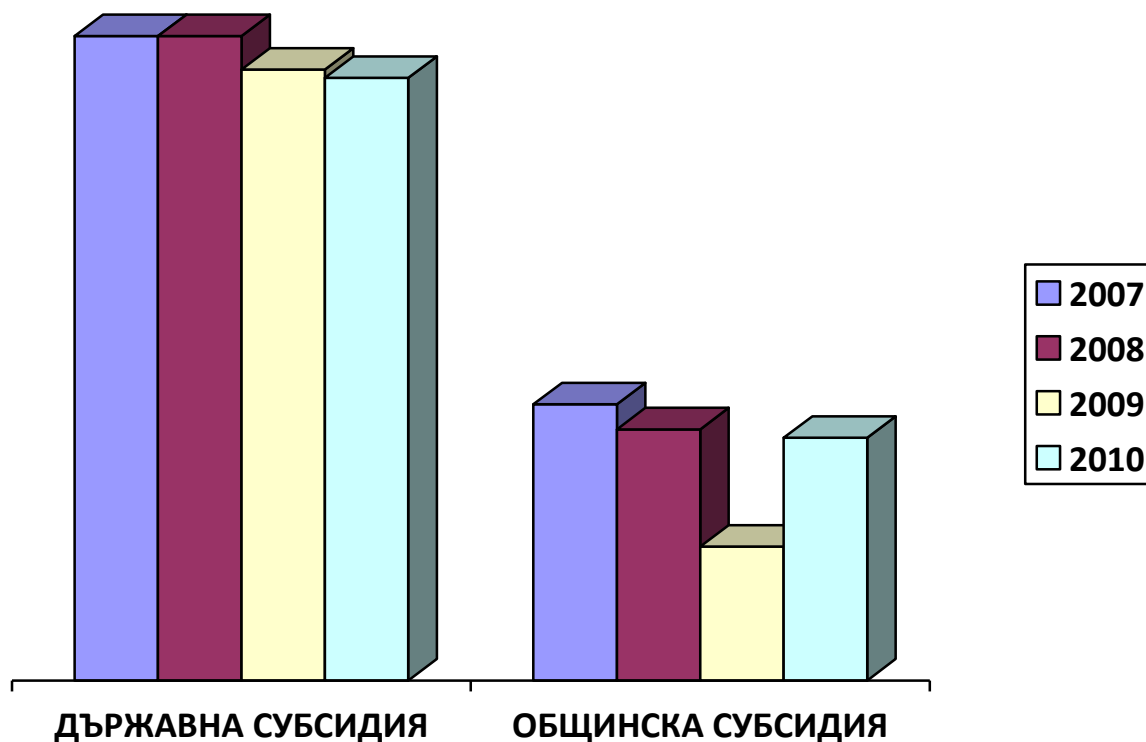
ОБЩИНА	В ЧИТАЛИЩАТА				В БИБЛИОТЕКИТЕ			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
ПЕРНИК	23	42	53	65	39	52	56	56
РАДОМИР	19	27	33	40	19	38	37	46
БРЕЗНИК	20	9	15	54	40	55	54	15
ЗЕМЕН	0	0	0	12	6	6	12	0
ТРЪН	0	9	9	9	9	9	9	9
КОВАЧЕВЦИ	0	22	22	44	0	11	33	22
ОБЛАСТ ПЕРНИК	22	33	38	42	14	23	28	28



Финансиране на читалищата:

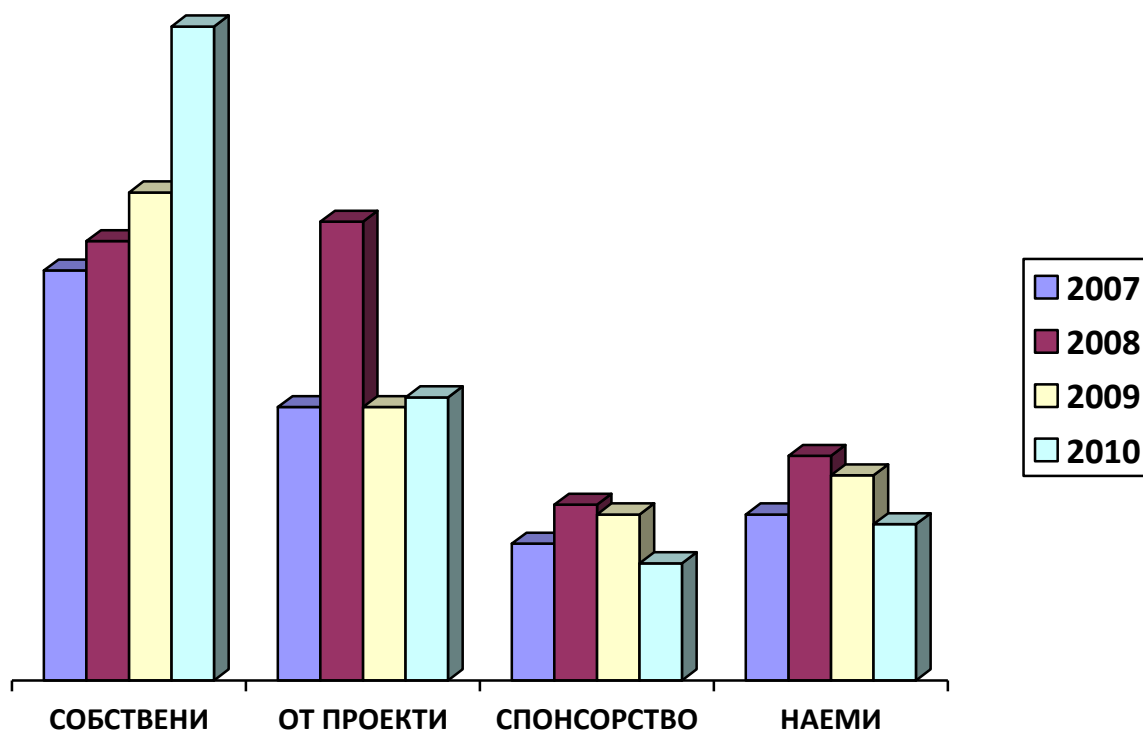
1. Държавна и общинска субсидии в проценти от броя на читалища по години.

ОБЩИНА	ДЪРЖАВНА				ОБЩИНСКА			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
ПЕРНИК	94	90	91	88	13	19	9	88
РАДОМИР	58	58	56	51	61	54	4	4
БРЕЗНИК	100	100	77	92	10	9	8	0
ЗЕМЕН	94	94	100	82	0	0	0	6
ТРЪН	9	9	9	9	100	91	100	9
КОВАЧЕВЦИ	100	100	100	100	11	0	11	0
ОБЛАСТ ПЕРНИК	77	77	73	72	33	30	16	29



2. Други приходи в проценти от броя на читалища по години:

ОБЩИНА	СОБСТВЕНИ				ОТ ПРОЕКТИ				СПОНСОРСТВО				НАЕМИ			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
ПЕРНИК	71	71	72	24	42	68	41	44	16	29	34	16	35	55	47	34
РАДОМИР	42	50	44	44	38	50	19	37	19	19	19	15	23	19	22	19
БРЕЗНИК	70	64	62	92	10	55	23	8	20	9	8	8	10	9	8	8
ЗЕМЕН	12	12	59	76	6	12	24	12	6	12	6	6	0	0	0	0
ТРЪН	0	9	0	9	9	0	9	0	9	9	9	9	9	9	9	0
КОВАЧЕВЦИ	22	22	22	100	33	78	44	56	11	11	0	11	0	0	0	0
ОБЛАСТТА	42	45	50	67	28	47	28	29	14	18	17	12	17	23	21	16

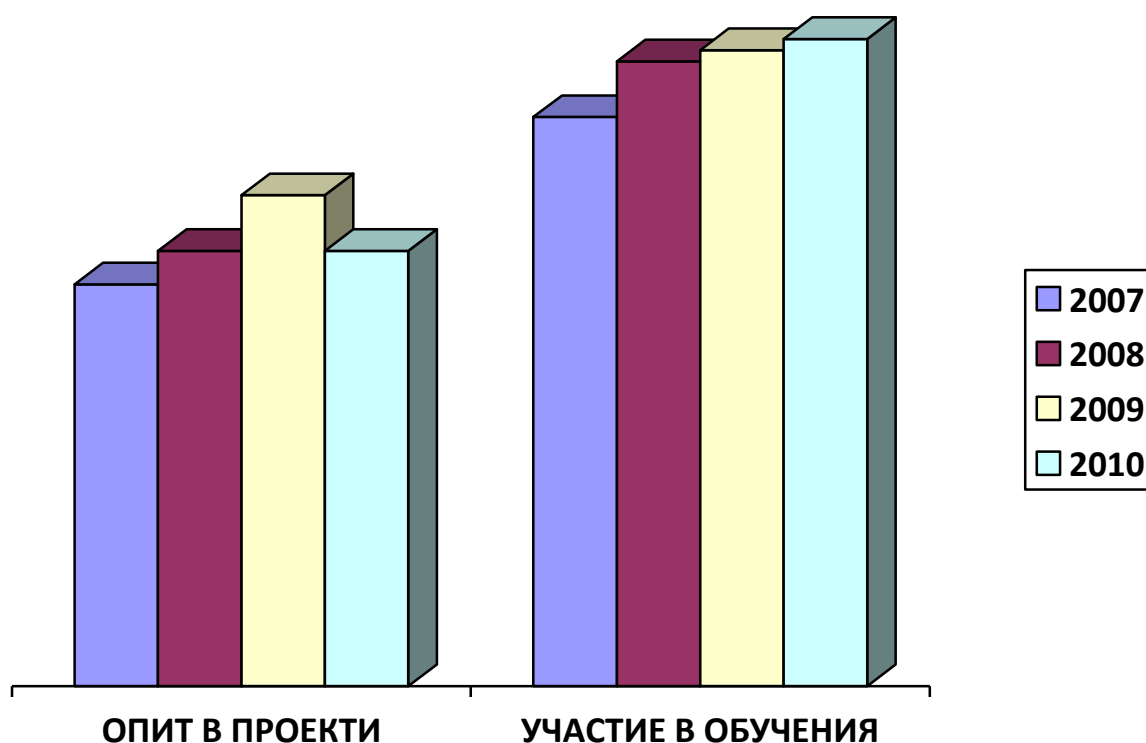


Декларирани в информационните карти приходи

година	собствени		от проекти		от спонсорство		от наеми	
	бр. НЧ	лева	бр. НЧ	лева	бр. НЧ	лева	бр. НЧ	лева
2007	44	101200	29	80295	15	18588	18	44623
2008	47	75928	49	155288	19	25328	24	71900
2009	55	60191	30	245808	19	35224	23	62403
2010	73	68309	32	132075	13	25300	17	47977

Опит в разработването на проекти и участие на работещите в читалищата в обученията през 2010 година в проценти от броя на читалища:

ОБЩИНА	ОПИТ В ПРОЕКТИ				УЧАСТИЕ В ОБУЧЕНИЯ			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
ПЕРНИК	61	61	63	57	84	81	78	81
РАДОМИР	38	46	44	41	50	54	52	48
БРЕЗНИК	30	36	46	16	70	64	62	70
ЗЕМЕН	6	12	18	24	24	24	30	30
ТРЪН	9	9	9	9	9	9	9	9
КОВАЧЕВЦИ	33	33	67	67	22	33	100	100
ОБЛАСТ ПЕРНИК	36	39	44	39	51	56	57	58



Наличие на архивни сбирки, колекции с историческа стойност:

Архивните сбирки и колекции в читалищата в Област Перник са общо 9.

Сбирките са в:

1. НЧ „Пробуда” – квартал „Бела вода”, град Перник – читалищна музейна сбирка.
2. НЧ „Миньор” – град Перник – минен музей
3. НЧ „Благой Попов” – село Дрен, Община Радомир – архивна сбирка
4. НЧ „Просвещение” – град Брезник – читалищна музейна сбирка
5. НЧ „Просвета” – село Бегуновци, Община Брезник – комплексен музей
6. НЧ „Искра” – село Слаковци, Община Брезник – етнографска музейна сбирка
7. НЧ „Надежда” – село Дивля, Община Земен – книги, картини и вещи на Владимир Димитров – Майстора
8. НЧ „Селска пробуда” – село Ракиловци, Община Ковачевци – читалищна музейна сбирка
9. НЧ „Ведрина” – село Лобош, Ковачевци - читалищна музейна сбирка

**АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ЧИТАЛИЩАТА
ОТ ОБЛАСТ ПЕРНИК**

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<p align="center">Сграден фонд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сградният фонд като цяло е опазен. - Собствеността е общинска, като в някои общини е предоставена дългогодишно /в срок от 10 год./ за безвъзмездно ползване, което дава възможност за реализиране на допълнителни приходи за читалищна дейност. - Повече от 2/3 от читалищата са в самостоятелна сграда, а останалите ползват помещения в кметствата. - Извършват се ремонти, в повечето случаи частични, а на много места сградите се нуждаят от основни ремонти, саниране и подобряване на енергийната ефективност. - 19 читалища от общините Перник, Радомир, Ковачевци, Брезник и Земен защитиха проекти по ДС на МК за ремонтни дейности. <p>В областта са реализирани три мащабни проекта за цялостен ремонт на сградите им по Програмата за развитие на селските райони в Община Брезник и по Програма „Красива България” в Община Перник.</p>	<p align="center">Сграден фонд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Не достигат средства за ремонти. - Повечето читалища ползват в нарушение на нормативите салоните си заради липса на средства за импрегнация. - Част от помещенията в сградите не се използват по предназначение. - Липсва информация и разбиране да се работи по реализиране на проекти в сферата на публично-частното партньорство за оптимална експлоатация на сградния фонд.

Финансиране:	Финансиране:
<ul style="list-style-type: none"> - 78 от общо 109 читалища или 72 % получават държавна субсидия. - 73 читалища или 67 % са реализирали собствени приходи. - През 2010 г. има ръст от близо 9 % увеличение на приходите от общинска субсидия. - С 3 % се е увеличил дялът на читалищата, които реализират приходи от малки проекти. - През 2010 г. има ръст в привличането на средства от други източници. 	<ul style="list-style-type: none"> - През 2010 г. близо с 10 000 лв. е намаляло привличането на средство от спонсори. - Само 17 читалища от 109 са реализирали приходи от наеми. - Все още има читалища, които разчитат само на държавната субсидия и не проявяват инициатива за търсене на допълнителни източници за финансиране. - Не се използва оптимално възможностите за разработване и реализация на големи проекти за финансиране и поддържане на материално-техническата база. - Слабо се разширява сътрудничеството с бизнеса, по отношението на спонсорството на читалищни инициативи.
Техническо оборудване:	Техническо оборудване:
<ul style="list-style-type: none"> - Над 70 на сто от читалищата имат мобилна връзка. Мобилните телефони на щатните читалища са свързани в група, което намалява разходите за комуникация при организацията и провеждането на инициативи на територията на областта. - 57,80 % от читалищата имат стационарен телефон. - Близо 15 % е ръстът по показателя наличие на интернет. - Налице е ръст от около 20 на сто по отношение на компютъризацията. Техника в читалището имат 61 НЧ. Със средства от защитени проекти по ДЦС на МК 7 читалища закупили компютърна техника, а още 5 читалища спечелили по проект на Фондация Лале. - Над 45 читалища имат електронна поща. 	<ul style="list-style-type: none"> - Само 4 читалища или 3,67 % имат факс. Липсва размножителна техника. - Не се инвестират собствени средства за закупуване на техника. - Само едно читалище в областта предлага услугата интернет-клуб. - Да се работи по въпроса за подобряване на условията за наличие на интернет връзка в читалищата.
Библиотечна дейност:	Библиотечна дейност:
<ul style="list-style-type: none"> - Десет читалища в областта са одобрени за финансиране във втората фаза на проекта „Глобални библиотеки”. - Дарени са над 7 000 тома художествена литература. - Богат библиотечен фонд на градските читалищни библиотеки. - Ръст с над 130 читатели през 2010 година. - Заделят се средства за абонамент. 	<ul style="list-style-type: none"> - 70 % от читалищните библиотеки нямат техника. - Не се отделят собствени средства за закупуване на нова литература. - Лоши условия за съхранение на книжния фонд в някои читалища. - Малък процент на абонамента за ежедневни и периодични печатни издания. - Само в едно читалище има

<p>- Техника в библиотеката през 2010 г. имат 32 НЧ или 29 % при 22,86 % през 2009 г. Запазва се сътрудничеството с учебните заведения.</p> <p style="text-align: center;">Любителско творчество:</p> <p>- През 2010 година е нарастнал броя на участията на читалищни колективи в прояви с местен, общински, регионален, национален и международен характер. - Реализирани са 15 проекта за ХТД по ДС на МК и още 1 проект за ХТД от фонд „13 века България”. - С 15 % е нарастнал броя на любителските групи, формации и колективи. - Наред с традиционните се разкриват нови, съвременни форми. - Предоставя се възможност за изява на любители от различни възрастови групи. - Активно е участието в местни, регионални и национални празници. Увеличил се е броят на читалищните групи по отношение на международните контакти. Нараства броя на участията в прояви с международен характер извън страната за представяне на любителското ни творчество.</p> <p style="text-align: center;">Клубове, кръжоци, школи:</p> <p>- С 13 % е нарастнал броя на клубните форми. - В повечето читалища в областта действат школи, кръжоци и клубове. Високият дял формират общините Перник и Радомир. Наблюдава се ръст в общините Брезник и Земен. - Като цяло в клубните форми са застъпени голям брой изкуства. - Запазва се броят на пенсионерските клубове в структурата на читалищата. - 9 читалища в областта поддържат музейни сбирки.</p> <p style="text-align: center;">Организационен опит:</p> <p>- През 2010 година е нарастнал броят на читалищата, предоставящи административни и информационни услуги – съответно до 50,45% и 55,04% - Наличие на организационен опит и</p>	<p>автоматизация в библиотеката. - Не се задоволява интереса към нова литература.</p> <p style="text-align: center;">Любителско творчество:</p> <p>- Недостигат финансови средства за наемане на художествени ръководители и репетитори. - Въпреки отпуснатата субсидия недостигат средства за закупуване на необходимия реквизит, костюми и музикални инструменти - Липсва опит, мениджърски умения и инициативност за набавяне на средства за участие в национални и международни прояви. - Липсват рекламни печатни материали и аудио – визуални презентации на репертоара на групи и състави.</p> <p style="text-align: center;">Клубове, кръжоци, школи:</p> <p>- Незначителен е броят на разкритите форми от този род в общини Ковачевци и Трън. - Незначителен брой читалища предлагат езикови курсове – 8,25 % - Не се разкриват клубове за младежки дейности. - Само две читалища в Област Перник работят по програми за хора в неравностойно положение и социално – информационна насоченост. - Липсват средства за обогатяването, поддържането и съхранението на музейните сбирки.</p> <p style="text-align: center;">Организационен опит:</p> <p>- Поради липса на компетенции и умения у читалищните дейци остава слаб ръста при читалищата с опит в предоставянето на консултантски услуги. - Трудно се приема партньорското</p>
---	---

<p>осъзната потребност от квалификация в тази сфера – 58,10 % от читалищните дейци</p> <ul style="list-style-type: none"> - На лице е обмен на опит и добри практики сред читалищата в областта за организацията на културни прояви. - Водеща е ролята на читалищата в културните календари на общините. - Читалищата в малките населени места авторитетно се запазват като организационни ядра, при провеждането на местните празници. - Расте броя на добри практики в сферата на партньорството при организацията и провеждането на съвместни прояви. - Масово участие в обучителни семинари за придобиване на нови умения и компетенции по програмата на РЕКИЦЧ „Читалищна учебна година 2010”. Заявено желание за придобиване на умения в областите: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Финанси и счетоводна отчетност ➤ Разработване и управление на проекти ➤ Мениджмънт в културата ➤ Библиотечна дейност ➤ Художествено творчество ➤ Нормативна база ➤ Социална и образователна дейност ➤ Работа с медиите 	<p>начало при организация на прояви от различен характер. Разчита се предимно на подкрепата на общините. Все още слабо се партнира с неправителствени организации.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Налице са слаби езикови компетенции на голяма част от читалищните дейци. - На места все още не се съзнава мисията читалището да работи като културно средище, а не единствено и само като библиотека.
---	---

ПРЕПОРЪКИ:

➤ СГРАДЕН ФОНД:

- Да продължи работата по изготвяне и реализация на проекти в партньорство с общините и НПО за ремонти на сградния фонд по проект „Красива България” за общините Перник, Брезник и Радомир и по Програмата за развитие на селските райони в останалите общини в Област Перник.
- Да се търсят алтернативни източници на финансиране за ремонти на сградите .
- Да се оптимизира използването на наличните помещения в читалищните сгради с цел предоставяне на нови услуги и развитие на дейности.
- Да се прецизират договорите за съвместна дейност в свободни помещения с ангажимент към наемателите за поддръжка на материалната база.
- При ремонти и в проектни разработки да се търси трайно решение на проблема с импрегнацията на салоните. Да се обърне особено внимание на санитарните възли в сградите на читалищата в населените места, където няма изградена канализационна мрежа.
- Да се работи в сферата на публично-частното партньорство за оптимално използване на сградния фонд в интерес на местните общности.

➤ **ФИНАНСИРАНЕ:**

- Целесъобразно и справедливо разпределение на държавната субсидия на база реална дейност във всички общини, съобразно критериите на МК.
- Прилагане опита на Община Перник и Радомир в другите общини в Област Перник при разпределение на държавната субсидия въз основа на разработен механизъм и създаден софтуер.
- Търсене на допълнителни източници за финансиране. Привличане на донори, спонсори и партньори за съвместни дейности.
- Преосмисляне политиката и мениджмънта при формиране на собствени приходи и разпределението им в посока реализиране на дейности.
- Реализиране на приходи в клубните и други форми от членски внос и такси
- Да се предприемат мерки и да се реализират инициативи за увеличаване размера на собствените приходи.
- Да се прилага опита на Община Перник и Брезник за спонсориране на културни изяви от местен и регионален характер.

➤ **ТЕХНИКА:**

- Да се използват всички възможности за снабдяване на читалищата с компютърна и размножителна техника: от собствени средства, чрез проекти в това число и по линия на МК, от спонсори и дарители.
- В читалищата, където има компютърна техника, да се осигури доставка на интернет и да се открият електронни адреси на читалищата.
- Да се осигурява достъп за ползване на техниката за клиенти.
- При възможност и в други читалища в Областта да се предлага услугата интернет клуб.

➤ **БИБЛИОТЕЧНА ДЕЙНОСТ:**

- Да продължи обновяването и обогатяването на библиотечния фонд, чрез кандидатстване по проекти по линия на МК и НПО, според потребностите на читателите и прилагане на индивидуален подход по места.
- Ежегодно да се отделят средства за абонамент за ежедневни и периодични издания.
- Да се подобряват условията за съхранение на книжния фонд.
- Библиотеките в големите градски читалища да планират краткосрочно дейности за автоматизация.
- Да се работи съвместно с учебни заведения и други организации за повишаване интереса към книгата и увеличаване броя на ефективните читатели.
- Да се подобрят условията в библиотеките с цел печелене на нови програми по проекта „Глоб@лни библиотеки”.

➤ **ЛЮБИТЕЛСКО ТВОРЧЕСТВО:**

- Разработване на проекти и програми за ХТД, финансирани по линия на НПО-сектора за реализиране на местни инициативи в областта на любителското творчество.
- Прилагане на мениджърския подход при участия на групи и колективи от читалищата в културни прояви и събития извън местната общност и територия за популяризиране на местното любителското творчество и осигуряване на средства за

наемане на квалифицирани художествени ръководители и репетитори, за постановъчни и авторски възнаграждения, за закупуване на реквизит и костюми.

- Изработване на рекламни материали на успешните творчески колективи.
- Разкриване на нови съвременни форми и предоставяне на възможност за изява на любители от различни възрастови групи.

➤ **КЛУБОВЕ, КРЪЖОЦИ, ШКОЛИ:**

- Да се работи за разкриване на актуални клубни форми и дейности.
- Клубните форми, кръжоците и школите да се формират според желанията и потребностите на самодейците, а не самоцелно.
- Да се прецизират таксите за участие в читалищните школи, кръжоци и клубове, съобразно социалния статус на хората по места.
- Читалищата да обхванат и се ангажират в програми и проекти хора от малцинствените групи и етноси и хора в неравностойно положение.
- Сред клубните форми двустранно да се работи за засилване на интереса към различните форми на езиково, а където е възможно и компютърно обучение.
- Да се осигурят средства за съхранение, опазване и обогатяване на музейните сбирки в читалищата.

➤ **ОРГАНИЗАЦИОНЕН ОПИТ:**

- Да се осигурят възможности за квалификация на читалищните дейци, чрез чуждоезиково и продължаващо компютърно обучение.
- Да се усъвършенства практиката за водене на документация в читалищата.
- Да се активизира работата по предоставянето на административни и информационни услуги.
- Да се търсят форми за придобиване на компетенции с цел предоставяне на консултантски услуги.
- Да се създават и развиват партньорства при реализация на дейности.
- Да се запази и засилва сътрудничеството с общините.
- Да се продължи работата по създаване на партньорства с неправителствени организации и бизнеса.
- Да се работи за придобиване на мениджърски умения при организирането на участия и представянето на продукта на художествените колективи.
- Да се повишат уменията и компетенциите на читалищните дейци в сферите:
 - Финанси и счетоводна отчетност
 - Разработване и управление на проекти
 - Мениджмънт в културата
 - Библиотечна дейност
 - Художествено творчество
 - Нормативна база
 - Социална и образователна дейност
 - Работа с медиите

ИЗГОТВИЛИ:

ст.експерт: ИВАНКА ВАСИЛЕВА

ст.експерт: ВЛАДИМИР РУСЕВ

мл. експерт: ЗОРНИЦА ВАНГЕЛОВА

РЕКИЦ “ЧИТАЛИЩА”

ПЕРНИК

ЯНУАРИ 2011